

Ermeni Sorunu Ve Gelişimi

– Mehmet ÖZMEN · 17 Mayıs 2010

Emperyalist Batı dünyasının Osmanlı İmparatorluğu'nu parçalama hedefine ulaşmasında 'yardımcı unsur' olarak el attığı 'Azınlıklar' konusu içinde özel bir yer tutan 'Ermeni Sorunu', giderek amacını ve hedefini aşmış, günümüzde Türk dış politikasında 'de facto' olarak yer almaktadır.

Batı'nın 'Doğu sorunu' olarak belirlediği 'Osmanlı İmparatorluğu'nu yıkma' projesini hayata geçirmek için 'araç' olarak kullanmaya çalıştıkları Ermeni unsuru, Osmanlı'ya göre 'Millet-i Sadıka'dır... Ermeniler Osmanlı İmparatorluğu'nun 16 asli unsurundan biridirler ve Tanzimat Dönemi'ne kadar, yan yana yaşayan bu unsurlar arasında bir sorun da yoktur. Esasen bu husus, tüm dünyanın kabul ettiği genel bir hükümdür.

Ne var ki, Fransız Devrimi'nin de getirdiği özgürlükçü akımların da etkisiyle, azınlıkları bağımsızlıkları yönünde destekler görünüp, aslında kendi çıkarları doğrultusunda yönlendirmeye çalışan emperyalist güçler, bu sorunun doğmasında ve gelişmesinde ana etken olmuşlardır, 'Ermenilere Doğu Anadolu'da bir devlet kurmak' vaadiyle onları devletine karşı ayaklanmaya teşvik etmişler, bu konuda her türlü desteği vermişlerdir.

Böylece, 'Anadolu'yu böldürtmeyiz!' diyenlerle 'böleriz, üstelik devletimizi de kurarız!' diyenlerin mücadelesi, bu çatışmayı körükleyenler tarafından tüm dünyaya 'Ermeni Sorunu' başlığı altında sunulmuştur.

TARİHTE ERMENİLER

Ermeniler; Pers, Makedon, Selefkit, Roma, Part, Sasani, Bizans, Arap ve Türklerin hâkimiyeti altında yaşamışlardır. Ermenileri, Bizans'ın zulüm idaresinden kurtaran ve onlara insanca yaşama hakkını bahşeden, Selçuklu Türkleri olmuştur. Fatih döneminde ise, Ermenilere din ve vicdan hürriyeti en üst düzeyde verilmiş, Ermeni cemaati için dini ve sosyal faaliyetlerini yönetmek üzere Ermeni Patrikliği kurulmuştur.

Tarih boyunca Romalılar, Persler ve Bizanslılar tarafından Anadolu'nun bir yerinden diğerine sürülen, savaflara itilen ve çoğu kez üçüncü sınıf vatandaş muamelesi gören Ermeniler, Türklerin Anadolu'ya girişlerinden sonra; Türklüğün adil, insani ve hoşgörülü, birleştirici töre ve inancından yararlanmışlardır. Bu ilişkilerin gelişme ve doruğa ulaşma çağı olan 19. yy sonlarına kadar süren devir 'Ermenilerin altın çağı' olmuştur.

Osmanlı Devleti'nin çalışan, liyakatli, dürüst ve üretken her teb'asına sağladığı imkânlardan Gayr-i

Müslimler içinde en çok faydalananlar Ermeniler olmuştur. Askerlikten kısmen muaf tutulurken, ticarete, zanaatte ve idari işlerde yükselme fırsatını elde etmişler ve devlete bağlı, millet ile kaynaşmış ve anlaşmış olduklarından dolayı 'millet-i sadıka' olarak kabul edilmişlerdir.

İstanbul Ermeni Patrikliği'nin kuruluşu tarihte eşine zor rastlanır bir olaydır: Fatih Sultan Mehmet'in İstanbul'u fethinden sekiz yıl sonra, 1461'de Batı Anadolu'daki Ermeni piskoposluğunu, çıkardığı bir ferman ile İstanbul Patrikliğine dönüştürmesi, Fatih'in ve Osmanlı sultanlarının gelecek vizyonu ve diğer dinlere gösterdiği hoşgörünün açık bir örneğidir. Tarihte bir dine mensup hükümdarın, başka bir dinin üyeleri için ruhani riyaset makamı tesis etmesi, ne Fatih'ten önce ne de sonra görülmüştür.

1999 yılında yaptığı bir konuşmada, 'Yeni bin yıla girerken dünyada yaşanan gerginlikleri, özellikle yakın çevremizdeki savaş ortamını göz önünde bulunduracak olursak, 538 yıl önce gerçekleşen bu olayın değerini, dinler ve kültürler arası hoşgörünün önemini sanıyorum daha iyi kavrayabiliriz' diyen günümüzün Ermeni Patriği II. Mesrob'un sözleri de bu olayın önemini doğrulamaktadır.

Nitekim Türkçe konuşan, ayinlerini bile Türkçe yapan bu topluluktan devlet kademelerinde önemli görevlere yükselenler, Bayındırlık, Bahriye, Hariciye, Maliye, Hazine, Posta-Telgraf, Darphane Nazırlıkları, müsteşarlıkları yapanlar ve hatta Osmanlı Devleti'nin meseleleri üzerinde Türkçe ve yabancı dillerde eserler yazanlar bile olmuştur.

Osmanlı Devleti zayıflamaya başlayıp, hemen her konuda Avrupa'nın müdahalesine maruz kalınca, Türk-Ermeni ilişkilerinde de bir bozulma devri başlamıştır. Batılı ülkeler Osmanlı Devleti'ni bölerek bölgesel çıkarlarına ulaşabilmek için Ermenileri Türk toplumundan koparmayı hedeflemişlerdir. Özellikle Avrupa'nın bazı büyük devletleri 'Islahat' adı altında bir yandan Osmanlı Devleti'nin iç işlerine karışırken, bir yandan da Ermenileri, Osmanlı yönetimine karşı teşkilatlandırmışlardır. Böylece ülke içinde ve dışında teşkilatlanan ve silahlanan Ermeni komiteleri ile Ermeni kilisesinin kışkırtıcı faaliyetleri sonucunda, Ermeni toplumu yavaş yavaş Türklerden uzaklaşmaya başlamıştır.

Türklerin iyi tutumuna karşın, yabancı devletlerle ittifak etmek suretiyle Türkler ile mücadeleye başlayan Ermeniler, Batının desteğini alabilmek için kendilerini 'ezilen bir toplum' olarak göstermeye ve 'Anadolu üzerindeki egemenlik haklarını Türklerin gasp ettiği' iddiasını dile getirmeye başlamışlardır.

Islahat Fermanı ile Müslümanlar ve Gayr-Müslimler eşit statüye getirilince ayrıcalıklarını kaybeden Ermeniler, 1877-1878 Osmanlı-Rus Savaşı sonunda, Rusya'dan 'işgal ettiği Doğu Anadolu topraklarından çekilmemesini, bölgeye özerklik verilmesini veya Ermeniler lehine ıslahat yapılmasını' talep etmişlerdir. Bu isteklerle birlikte Ermeni Sorunu ilk kez ortaya çıkmaya ve uluslararası bir şekil almaya başlamıştır.

1877-1878 Osmanlı-Rus Savaşı'nın ardından imzalanan Ayastefanos Antlaşması'nın Osmanlı Devletince kabul edilmek zorunda kalınan 16.maddesi şöyledir:'Ermenistan'dan Rusya askerinin istilası altında

bulunup Osmanlı Devleti'ne verilmesi gereken yerlerin boşaltılması oralarda iki devletin dostane ilişkilerinde zararlı karışıklıklara yol açabileceğinden Osmanlı Devleti Ermenilerin barındığı eyaletlerde mahalli menfaatlerin gerektirdiği ıslahat ve düzenlemeyi vakit kaybetmeksizin yapmayı ve Ermenilerin Kürtler ve Çerkezlere karşı güvenliklerini sağlamayı garanti eder.'

Antlaşmanın bu hükmü, esas itibariyle bağımsızlık kazanmak isteyen Ermenileri tam anlamıyla tatmin etmemiş olsa dahi 'Ermeni Sorunu'nun tarihte ilk kez uluslararası bir belgeye yansması ve 'Ermenistan' diye bir bölgenin varlığından söz edilmesi yönünden büyük önem taşımaktadır.

1878 yılında toplanan Berlin Kongresi sonucunda imzalan Berlin Antlaşması'nın 61.maddesi de Ayastefanos Antlaşması'nın 16.maddesi yerine şu hükmü getirmiştir:'Osmanlı hükümeti, halkı Ermeni olan eyaletlerde mahalli ihtiyaçların gerektirdiği ıslahatı yapmayı ve Ermenilerin Çerkez ve Kürtlere karşı huzur ve güvenliklerini garanti etmeyi taahhüt eder ve bu konuda alınacak tedbirleri devletlere bildireceğinden, bu devletler söz konusu tedbirlerin uygulanmasını gözeteceklerdir.'

Berlin Antlaşmasının bu hükmü ile Türk-Ermeni ilişkilerine yabancı güçlerin müdahale edebilme hakkı tanınmış olmaktadır.

Böylece Ermeniler, Ruslar ve İngilizler tarafından kullanılmaya başlanmış ve İngiltere'nin elinde Rus yayılmacığına (expansiyonist) karşı bir ileri karakol vazifesi görmüşlerdir. İngiltere ve Rusya tarafından tarih sahnesine sunulan Ermeni Sorunu, aslında emperyalizmin Osmanlı Devleti'ni yıkma ve paylaşma politikasının bir uzantısıdır. Sözde Ermeni Soykırımı iddiaları ve yalanları da işte bu politikanın propaganda ürünüdür!

Osmanlı'nın Ermenileri soykırımı uğrattığını ileri sürenler, Ermenilerin 1800'lerin son çeyreğinden itibaren çok sayıda isyan çıkardıklarını, bağımsız bir devlet kurabilmek için Doğu Anadolu'daki altı vilayette yaşayan Müslüman halkı 'etnik temizliğe' tabi tuttıklarını bu amaçla silahlı ihtilal komiteleri kurduklarını görmezden geldiler. I.Dünya Savaşı sırasında Rus ordularına katılan düzenli ve düzensiz Ermeni birliklerinin sayısını ve Rus ordularının ilerlemesi ve çekilmesi sırasında Müslümanlara dönük vahşetini küçümsüyorlar. Bu çatışma şartlarında katledilenlere ilaveten yerinden sökülüp iç göçmen yapılan 900 bin Müslüman'ın bir kısmının açlık ve hastalıktan kırılması konusunda, Paris Barış Konferansı'na katılan Ermeni Heyeti'nin verdiği rakamları dahi göz ardı ediyorlar. Böylece tek gözlerini Ermenilerin yaptıklarına kapayanlar, diğer gözleri ile Osmanlı'nın beka amacıyla yaptıklarını, Ermenileri yok etmek şeklinde görüyorlar.

1820 Yunan isyanından 1922 İstiklal Savaşı sonuna kadar geçen yüzyıl içinde, ölen ve Anadolu'ya göçe zorlanan Türk ve Müslümanlara ilişkin rakamlar ise oldukça çarpıcı bir tablo çiziyor...

Kafkasya ve Kırm'ı bir tarafa bırakıp, Balkanlar ve Anadolu'ya bakıldığında:

1877-78 savaşında Bulgaristan'da öldürölen Türkler 260 bin, Anadolu'ya sürölenler 515 bin; Balkan Savaşları'nda ölen Türkler 1.45 milyon, sürölen 410 bin; Doğu Anadolu'da Rus ve Ermeni düzenli ve düzensiz kuvvetleri tarafından öldürölen Türk ve Müslömanlar 1.19 milyon, iç göçmenler 900 bin,

Yunan işgali nedeniyle Batı Anadolu'da öldürölen Türkler 1.25 milyon, iç göçmenler 1,2 milyon; mübadeleyle Yunanistan'dan gelenler ise 480 bin.

Kısaca 1877-1922 yılları arasında ölen Türkler 4.15 milyon, Anadolu'ya sürölenler 1.4 milyon Anadolu içinde göçmen durumuna düşörlenler 2.1 milyon. Tabii buna 3 milyon Kafkas göçmenini de eklemek gerekiyor.

Eğer Ermeni olayları soykırım ise, Türklerin 50 yıl boyunca karşılaştıkları olayların adı nedir? Neden biz kendi başımıza gelenlerin hesabını soramıyoruz? Bu tavrımızı geçmişin defterlerini kapatıp geleceğe bakmak olarak açıklayabilir miyiz?

Belki kısmen, ancak asıl neden: Geçmişimizde öyle büyük acılar yatıyor ki, değil araştırmak, tümöyle unutmak istiyoruz... Bu kadar acıyla yüzleşecek gücümüz yok...

Ermeni soykırım iddiası, kendi acısını unutmaya çalışan bizleri, her şeyden çok başkasının acılarına neden olmakla suçladığı için, infial ve isyana sevk ediyor...

Haksız, mesnetsiz ve hukuksuz bir iddia olan; hiç bir tarihi gerçeğe dayanmayan bu komplo teorisinin arka planındaki olayları ve tehciere gidecek yolda atılan adımları değerlendirmek, süreci anlamak adına bize ışık tutacaktır.

OSMANLI HÜKÖMETİ'NİN 1. DÖNYA SAVAŞI SIRASINDAKİ TEHCİR UYGULAMASI VE SOYKIRIM İDDİALARI

-TEHCİR KARARI'NIN ALINMASI

Osmanlı imparatorluğunun 1. Dünya Savaşı sırasında devlet bütönlüğünü ve Doğu Anadolu'daki Müslöman halkı korumak amacıyla tüm ayrıntılarını dikkatle planlayarak uygulamaya koyduğu tehcir hareketi tarih boyunca eşi görölmemiş insani bir sevkiyat olma özelliği taşımasına rağmen Ermeniler tarafından soykırım iddialarının hareket noktası olarak kullanılmaktadır.

İmparatorluk dönemin ağır savaş koşullarına rağmen tehciere tabi tuttuğu vatandaşlarını sosyal,siyasal ve ekonomik açılardan mağdur etmemiş; Ermenilerin sevk, yerleştirme işlemlerinin tamamlanması ve geçimlerinin sağlanması için 1915 yılında 25 milyon kuruş, 1916 yılı sonuna kadar da 230 milyon kuruş

tahsis etmiştir.

Yüzyıllarca bünyesinde birçok dinden ve milletten insanı hoşgörü ve adalet payı altında bir arada tutmayı başarmış Osmanlı imparatorluğu, 1. Dünya Savaşı sırasında köklerini temelden sarsan dış güçlerin yanında kendi vatandaşlarının da aleyhinde faaliyetlerde bulunduğunu görünce güvenliğini sağlamak için her devletin hakkı olan birtakım tedbirlere başvurmuştur.

1914 senesinin Temmuz ayında 1. Dünya Savaşı başlamış, 21 Temmuz 1914'te seferberlik ilan edilmesiyle Türkiye Ermeni komitelerini vatan müdafaası için işbirliğine çağırmıştır. Komiteler bu sıkışık günleri fırsat bilerek Ermeni muhtariyeti istemişlerdir. Komitelerin olumsuz tutumları sekiz aylık bir süre zarfında devam etmiş, Türk hükümeti silahlarıyla ordudan kaçıp çeteler kuran Ermenilere karşı mahalli tedbirler almakla yetinmiştir.

Ermenilerin Anadolu'nun çeşitli yerlerinde çeteler kurmaları, askerden kaçarak eşkıyalık yapmaları, aramalarda bulunan bol miktarda silah ve bombadan isyan hazırlıkları yaptıklarının anlaşılması üzerine özellikle Van isyanından sonra isyanı başlatan ve Ermenileri silahlandıran komite yuvalarının dağıtılması acil bir gereklilik arz etmiştir

Planlı programlı şekilde çıkarılan isyanların mahalli nitelikte olmadığı ortaya çıkınca Ermenilerin hareketlerine daha fazla müsamaha göstermenin telafisi imkânsız sonuçlara yol açacağı anlaşılmış, 11 Nisan 1915 tarihinde Ermeni komitelerinin kapatılmasına karar verilmiş, 14 Mayıs 1915 tarihinde de tehcir kanunu çıkarılmıştır. Burada dikkat edilmesi gereken husus devlete sadakatle bağlı olanların tehcire tabi tutulmamaları, tehcire tabi tutulmaların da 1. Dünya Savaşı'ndan sonra yerlerine dönüp dönmemekte serbest bırakılacak kadar haklarına sahip çıkılmasıdır.

Yer değiştirme kararı Dâhiliye Nezareti'nce alınmıştır. Bunun anlamı Dâhiliye Nezareti'nin ayrıca bir kanuna gerek duymadan kendi sorumluluk alanına giren bir karar alırsa, askeri makamların da aynı yetkiye sahip olduklarıdır. Nitekim Dâhiliye'nin tezkeresinden üç gün sonra (27 Mayıs 1915) Meclis-i Vükela da aynı karara imza atmıştır. Meclis-i Mebusan açılır açılmaz geçici yasa milletvekillerinin onayından geçmiştir. Babîali 1916'da yayınladığı Beyaz Kitap'ta alınan kararın gerekçelerini açıklarken Ermenilerin hıyanetinin hükümetin istikbalinin mevzu bahis olduğu bir durumda hükümeti arkasından vurmak anlamına geldiğini belirtmiştir. Bu sebeplerden ötürü dönemin Başkumandan vekili Enver Paşa tarafından içişleri bakanı Talat Paşa'ya bir telgraf yollanmıştır. 2 Mayıs 1915 tarihli telgrafta özetle Ermenilerin isyan çıkarmayacak şekilde dağıtılmaları istenmiştir. Aynı şekilde vilayetlere ve mutasarrıflıklara gönderilen gizli bir tamimle Ermeni komite merkezlerinin kapatılması, evrakına el konması ve komite elebaşlarının tutuklanması talep edilmiştir. 26 Nisan 1915 tarihli bu tamimle 2345 kişi tutuklanmıştır. Ermeniler 24 Nisan tarihini her yıl katliam günü olarak anmaktadırlar. Oysa belgeler bunun bir katliam değil devletin güvenliğini sağlamak için uygulanmış bir tutuklama olduğunu göstermektedir.

14 Mayıs 1915 tarihli Tehcir Kanunu'nun içeriği şöyledir:

MADDE 1: Seferberlik anında ordu, kolordu ve tümen komutanları ve bunların vekilleri, müstakil bölge komutanları; halkın, hükümetin emirleri, memleketin müdafaası ve asayişin korunması ile ilgili icraat ve hazırlıklara karşı herhangi bir muhalefet, silahlı tecavüz ve mukavemet görülürse bu muhalefetleri en şiddetli şekilde söndürmeye mezur ve mecburdur.

MADDE 2: Ordu, müstakbel kolordu ve tümen komutanları askeri sebeplerden dolayı veya casusluk ve hıyanetlerini hissettikleri köy ve kasaba halkını tek tek toplu olarak diğer bölgelere sevk ve iskân ettirebilir.

MADDE 3: İşbu kanun neşir tarihinden itibaren geçerlidir.

27 Mayıs 1915 tarihinde meclisten çıkan ve 1 Haziran 1915 tarihinde dönemin resmi gazetesi Takvim-i Vekayi'de yayınlanarak yürürlüğe giren 4 maddelik bir kanunla da savaş halinde devlet yönetimine karşı gelenler için askeri birliklerce alınacak tedbirlerin içeriği belirlenmiştir.

Şunu da belirtmek yerinde olacaktır ki kanun metninde bu kanunun sadece Ermenilere uygulanacağına dair bir kayıt yoktur. Sadece "hükümet icraatına karşı çıkanlar, emirlere itaat etmeyenlerle silahlı mukavemet eden, düşmana casusluk yapan köy ve kasaba ahalisi" kaydı vardır. Kanun metninde herhangi bir etnik grup ya da zümrenin kastedilmemesi, kanunun devleti ve kamu düzenini korumaya yönelik olup şiddete karşı olması önemli bir noktadır. Buna ek olarak 11 Ağustos 1915 tarihli genel tebligatta alınması gereken tedbirler ayrıca belirtilmiştir. Orijinal metni İngiliz arşivlerinde bulunan nakil ve iskânın tatbikatı konusundaki talimatnamenin bazı önemli maddeleri şunlardır:

MADDE 21: Göç edenlerin gerek kamplarda gerek yolculuk esnasında bir saldırıya uğramaları halinde saldırganlar derhal tevkif edilerek Divan-ı harbe sevk edileceklerdir.

MADDE 22: Göç edenlerden rüşvet ya da hediye alanlar derhal görevden alınıp Divan-ı harbe sevk edilerek ağır şekilde cezalandırılacaklardır.

Harp ve olağanüstü siyasi durum sebebiyle başka yerlere göndermeleri yapılan Ermenilere ait mülk ve arazinin idari şekli hakkındaki yönetmelik BM tarafından kabul edilip yayınlanan İnsan Hakları Evrensel Bildirisi'nin felsefesiyle bütünleşmiş olan insan haklarına saygıyı o tarihte savaş koşullarına rağmen yansıtmaktadır.

Osmanlı hükümeti, bu kanun hükmündeki kararnameye vatandaşlarına duyduğu sorumluluğun bilinciyle Ermenilerin tarlalarındaki toplanmamış ekinleri bile kapsayan hükümler koymuştur. ABD başkanı Wilson tarafından Sevr Antlaşması'na göre kurulacak Ermenistan sınırlarını tespit için Anadolu'ya gönderilen

General Harbord heyeti ülkeyi üç ay gezdikten sonra gönderdikleri 10 Ekim 1919 tarihli raporda Ermenilerin katliamına ilişkin iddiaların doğru olduğuna dair hiçbir işaret göremediklerini belirtmişlerdir. Savaş dönemine ait İngiliz gizli belgeleri arasında 148 numarayı taşıyan bu belgeyle Osmanlı hükümetinin tehcir konusundaki duyarlılığı bir kez daha arşivlere kaydolmuştur.

-TEHCİR KANUNU'NUN UYGULANMASI

Osmanlı hükümeti, uygulandığındaki disiplin, ekonomik açıdan hiçbir tecavüze göz yumulmaması, insan haklarına saygı gibi yönlerden örnek teşkil eden tehcir uygulaması için 'Emval-i metruke' adlı bir komisyon kurmuştur. Komisyon üyeleri ve komisyon olmayan yerlerde bu görevi üstlenen mahalli idareler, boşaltılan köy ve kasabalardaki Ermenilere ait malları tespit ederek ayrıntılı defterlerini tutmuşlardır. Bu defterlerin biri mahalli idarelere biri de komisyona verilmek suretiyle korunmaları sağlanmıştır.

Komisyonca taşınmaz mallar, hayvanlar ve bozulabilir eşyalar açık arttırma ile satılıp bedelleri korunmuş ve sonradan ödenmiştir. Osmanlı hükümeti burada da hakkaniyet gözetken bir anlayışla Ermenilerin mallarının yağmalanmasına müsaade etmemiş ve gerçek değerleri üzerinden satılmaları için gayret sarf etmiştir.

Osmanlı devletinin tehcir uygulaması sırasında aldığı tedbirler yorumsuz olarak sadece istatistikler ve arşiv belgeleri ışığında değerlendirildiğinde bile 'Güneş balçıkla sıvanmaz.' sözünü doğrularcasına ayrıntılara gösterilen hassasiyet ve insancılık öğelerinin ağır basmasıyla soykırım iddiaları kendiliğinden çürümektedir.

Şöyle ki bir insan topluluğunu yok etmeye yönelik soykırım eylemini gerçekleştirmenin aksine Osmanlı devleti yüzlerce yıllık devlet geleneğinin gereği olan teb'asının can ve mal güvenliğini muhafaza etme kaygısıyla hareket etmiş; sakatlar, hastalar, özürlüler, yaşlılar, dul kadınlar ve yetim çocuklar tehcire tabi tutulmadıkları gibi yetimhanelerde ve köylerde ihtiyaçları devletçe göçmen ödeneğinden karşılanarak koruma altına alınmışlardır.

Bunların yanında Katolik ve Protestan mezhebinde bulunanlar, Osmanlı ordusunda subay ve sıhhiye sınıflarında hizmet gören Ermenilerle, Osmanlı Bankası şubelerinde ve bazı konsolosluklarda çalışan Ermeniler de tehcire tabi tutulmamışlardır. Ayrıca Anadolu'nun birçok yerinde görevli Ermeni polis ve memurların işlerine birden son vermenin sakıncalı olacağı düşünülerek yalnız itimat edilmeyen polis ve memurların Ermeni olmayan uygun bölgelere gönderilmeleri kararlaştırılmıştır.

Tehcir uygulaması planlı bir soykırım olsaydı hükümet sadece Doğu'daki ve güvenliği tehdit eden Ermenileri değil İstanbul da dahil Batı Anadolu'daki Ermenileri de sevkiyata tabi tutardı. Oysa bu bilgilerin ışığında Osmanlı imparatorluğunun sadık teb'asına hiçbir şekilde zarar gelmemesinin

hedeflendiğini görüyoruz.

Erzurum, Van ve Bitlis eyaletlerinden çıkarılan Ermeniler Musul'un güney kısmı ile Zor ve Urfa sancağına; Adana, Halep ve Maraş'tan çıkarılan Ermenilerse Suriye'nin doğusu ile Halep'in doğu ve güneydoğusuna sevk edilmişlerdir. Sevk edilen Ermenilerin Bağdat demiryoluna en az 25 km uzaklıkta yerleştirilmelerine, köylerinin 50 haneden fazla olmamasına, gittikleri yerlerde nüfuslarının Müslüman ahalinin yüzde onunu geçmemesine dikkat edilmiştir.

Ermeni iddialarının dayanak noktalarından birini oluşturan tehcir sırasında bir buçuk milyon Ermeni'nin soykırıma uğradığı savının asılsızlığını çeşitli kaynaklardan derlenmiş Ermeni nüfus bilgileri tablosuna dayanarak ortaya çıkarabiliriz.

Ermeni Nüfus Bilgileri Tablosu:

Ermeni tarihçi Basmacıyan'a göre: 2.380.000

Paris Barış Konferansı'na katılan Ermeni heyetine göre: 2.250.000

Ermeni tarihçi Kevork Aslan'a göre: 1.800.000

Britannica Ansiklopedisi'ne göre: 1.500.000

H.F.B. Lynch'e göre: 1.345.000

Revue de Paris'e göre: 1.300.000

İngiliz yıllığına göre: 1.056.000

Osmanlı istatistiklerine göre: 1.295.000

Meydan Larousse Ansiklopedisi'ne göre (63): 1.480.000

kişidir.

Bu bilgiler ışığında tehcir edilen Ermenilerle ilgili nüfus bilgilerini inceleyecek olursak Osmanlı arşivlerindeki kayıtlara göre Osmanlı hükümeti tehcir kanunuyla 438.758 kişiyi sevk etmiştir. Bunlardan 56.610 kişilik bir farkla 382.148 kişi belirtilen yerlere ulaşmıştır. Aradaki kaybın bir kısmının eşkıya ve aşiretlerin saldırılarından, tifo ve dizanteri gibi hastalıklardan ve iklim koşullarından kaynaklandığı, bir kısmının da Ermenilerin söz konusu yerlere ulaşmadan tehcir uygulamasının durdurulması sonucu

buldukları vilayetlerde kalmalarından doğduğu belgeleriyle sabittir. Rakamların dilinden de anlaşılacağı gibi bir buçuk milyon Ermeni'nin katledilmesi matematiksel olarak da mümkün değildir.

Tehcir uygulamasında trenle sevkiyat tercih edilmiş, mümkün olmayan yerlerde arabalar ve binek hayvanları kullanılmıştır. Cepheye asker sevkinden dolayı zaman zaman yığılmalar ve hasat mevsimi dolayısıyla taşıtların temininde güçlükler yaşanmışsa da gevşeklik ve ilgisizlik olmaması konusunda kesin emir almış tüm kademelerdeki memurların çabalarıyla bu güçlükler aşılmaya çalışılmıştır. Her türlü ihtiyacın temini için Konya, Adana, Halep, Suriye, Ankara, Musul vilayetlerine ve İzmit, Eskişehir sancaklarına ihtiyaca göre toplam 2.250.000 kuruş tahsis edilmiştir.

9 Haziran 1915 tarihinde başlayan tehcir uygulaması kış mevsimi dolayısıyla 25 Kasım 1915 tarihinden itibaren ilgili vilayetlere gönderilen bir emirle geçici olarak durdurulmuş, 8 Şubat 1916 tarihinde sona ermiştir. 1. Dünya Savaşı'nın sona ermesinin ardından Osmanlı hükümeti yer değiştirmeye tabi tutulan Ermenilerden isteyenlerin tekrar eski yerlerine iade edilmeleri için bir kararname çıkarmıştır. Hükümetin hazırladığı 31 Aralık 1918 tarihli dönüş kararnamesine göre:

1. Sadece geri dönmek isteyenler göç ettirilecek, bunun dışında kimseye dokunulmayacak,
2. Yerlerine iade edileceklerin yollarda perişan olmamaları ve dönüş mahallerinde konut ve geçim sıkıntısı çekmelerinin önüne geçilmesi için gerekli önlemler alınacak, gidecekleri bölgelerin idarecileriyle irtibat kurulup bu konuda tertibat yapıldıktan sonra göç ve geri dönüş işlemlerine başlanacaktır.
3. Bu şartlar dâhilinde dönecek olanlara ev ve arazileri teslim edilecektir.
4. Kilise ve okul gibi binalar ile gelir getiren yerler ait olduğu cemaate geri verilecektir.

Kararnamede din değiştirmiş olanların, yetim çocukların durumu, Ermenilerin mallarının iadesi, Ermenilerden muhtaç olanların dönüşlerinde göç ve geçim masrafları konuları da düzenlenmiştir.

-SOYKIRIMIN TANIMI VE TALAT PAŞA'YA ATFEDİLEN SOYKIRIM EMRİ İDDİALARI

* Soykırım nedir?

Soykırım, uygulanan uluslararası hukukun suç kabul ettiği bir eylemdir. Nitekim BM Genel Kurulu'nun 1948 tarihinde kabul ettiği ve Türkiye'nin de taraf olduğu BM Soykırım Suçunun Önlenmesi ve Cezalandırılması Sözleşmesi bunu açıkça bildirmektedir. Bu sözleşme çerçevesinde soykırım suçu oluşturan eylemler şunlardır:

- 1.İlgili grup üyelerinin öldürülmesi,

2.İlgili grup üyelerinin fiziksel ya da ruhsal sağlıklarına ağır zararlar verilmesi,

3.İlgili grup üyelerinin fizik varlıklarının kısmen veya tamamen ortadan kalkmasına neden olacak koşullar altına kasten tabi tutulması,

4.İlgili grupta doğumlara engel olacak önlemlerin alınması,

5.Bir grubun çocuklarının zorla başka bir gruba nakledilmesi.

Burada temel ölçüt eylemin savaş ya da barış zamanında gerçekleştirilmesi, grubun tümüne ya da bir kısmına yönelik olması değil grubu kısmen ya da tamamen yok etme kastının olmasıdır. Ermeni soykırım tezi de bu maddelerden üçüncüsüne dayandırılmaktadır.

Bunun yanı sıra bir parlamento, senato, belediye meclisi, şahıs, dernek, uluslararası ya da bölgesel örgütün herhangi bir organı veya yetkisiz bir mahkeme kendisini yetkili organ yerine koyup soykırım suçu işlendiğine dair hüküm veremez. Soykırım Sözleşmesi, Türk mevzuatının ayrılmaz bir parçasını oluşturur. Hiç kimse, Türk Hükümetinin yasaları çiğneyerek, bir yargı kararına dayanmadan, bugün hayatta dahi bulunmayan bazı şahısları soykırım suçlusu ilan etmesini beklememelidir. Bugün, sadece Türkiye Cumhuriyeti Hükümetleri değil, Birleşik Krallık Hükümeti de 1915 olaylarının soykırım sayılamayacağını Hükümet sözcüsünün ağzından açıklamıştır.

Şimdi, soykırım iddialarının hukuken dayanaksız olduğunu anlayanlar 1915'te meydana gelen trajedinin hukuki değil, siyasal bakımdan soykırım olduğunu söylemeye başlamışlardır. Siyasal organların ya da politikacıların siyasal gerçekleri ancak kendilerini ilgilendirir. Ancak, hukuki dayanağı bulunmayan bir suçlama ile ve siyasal önyargılarla Türk milletini mahkûm etmeye kalkışmak da kabul edilemez... Böyle davrananların amacı bellidir: Ermenistan Cumhuriyeti yöneticileri işgal ettikleri Azerbaycan topraklarına ek olarak, Türkiye'nin doğusunu Batı Ermenistan olarak adlandırıyor ve koşullar elverdiğinde Türkiye Cumhuriyeti topraklarının bir bölümünü hayali Büyük Ermenistan'a katma arzularını gizlemiyorlar.

*Talat Paşa'ya Atfedilen Telgraf Tezi ve Bu Tezin Çürütülmesi

Ermeniler, soykırım iddialarını Talat Paşa'nın çocuk, kadın, erkek, genç, ihtiyar; imparatorluğun içindeki bütün Ermenilerin öldürülmesi için verdiği öne sürülen yazılı emirlere dayandırmakta; bu soykırım sonucunda bir buçuk milyon Ermeni'nin öldürüldüğü iddiasında bulunmaktadırlar. Talat Paşa'ya atfedilen bu emirler 1920'lerde şifreli ve açılmış metinleri, imzalı resmi yazıların fotokopileriyle Ermeniler tarafından kitap halinde yayınlanmış, yapılan çalışmalar sonucunda şifrelerin, yazıların ve imzaların sahte olduğu ortaya çıkarılmıştır.

Andonian adlı bir Ermeni'nin yayınladığı bu çalışmalar birçok maddi hatalar, eksiklikler ve çelişkilerle doludur. Bu hataların en büyüğü Rumi takvim ve Miladi takvimin arasındaki farkın bilinmemesinden kaynaklanmaktadır. Bu durumda sahte belgelerin tehcir olayından dokuz ay sonra kaleme alınmış olması gibi bir tezat ortaya çıkmaktadır.

Belgelerde Arapçanın yazımından kaynaklanan hatalar bunların sahte olduğunu yine açıkça gösterir. Belgelerin İngilizce ve Fransızca metinlerinde birtakım sözlerin eklenip çıkarılması da hataların düzeltilmesi çabalarındandır.

Andonian'ın Musul valisi Abdülhalik Bey'in imzasını taşıyan sahte belgelerinden birindeki tarih incelendiğinde o dönemin valisinin Bekir Sami Bey olduğu görülmüştür.

Belgeler Osmanlı telgraf düzeneğine de aykırıdır. Osmanlı'da şifre dosyaları çok mükemmel tutulmuş ve telgraf numaraları belli bir metoda göre verilmiş olmalarına rağmen sahte belgelerde bu metoda riayet edilmemiş, numaralar gelişigüzel verilmiştir.

Bu belgeler-ikisi hariç-Osmanlı bürokrasisinin kullandığı resmi sembollerin hiçbiri bulunmayan düz beyaz kâğıda yazılmıştır. Belgelerin sahte olduğu konusunda şüpheye yer bırakmayan son bir madde de Osmanlı adetlerine göre bu belgelerin çok gizli olmalarından dolayı telgraf yoluyla değil kurye yoluyla gönderilmeleri ve üç yıl saklanmak yerine okunur okunmaz yok edilmeleri gerekliliğidir.

Şimdi bu bilgiler ışığında akla şu soru gelmektedir:

1915-18 yılları arasında, İttihatçı Hükümetin egemen olduğu dönemde, Ermenilere kötülük yaptıkları ve görevlerini kötüye kullandıkları için 1397 kişi mahkûm edilmiş; bunlardan 600'den fazlası asılmıştır. Bu nasıl soykırımdır ki, soykırım yaptığı iddia edilen bir yönetim, Ermenilerin ölümüne sebebiyet verdiler diye insanları mahkûm ve hatta idam ediyor?

Somut gerçeklerle hareket edersek, bugün görmemiz gereken, bütün propaganda ve yalan üretme gayretlerine rağmen Türk Milleti'nin haklı olduğudur. Sayısal verilerin ve arşiv belgelerinin de gösterdiği gibi o kaotik dönemde Türkler kat ve kat daha fazla kayıp vermiş, acı çekmiş ve zarara uğramıştır.

20. yüzyılın başında ve 1915'te gerçekleşen trajedilerin Osmanlı Ermenilerinin ya da Müslüman Osmanlıların bugün yaşayan akrabaları tarafından yok sayılması beklenemez. Bunlar savunulacak olaylar değildir. Ancak birinin yası tutulurken, öbürünün yasının yok sayılması da hiç doğru değildir. Gene de bu acı olayların insanlar üzerinde bıraktığı derin izlerin, kışkırtmalarla, öç alma duygularının kamçılanmasıyla veya terör eylemleri ile daha da derinleştirilmemesi gerektiği yadsınamaz bir gerçektir.

Herkesin, sorunu tüm yönleri ile düşünmesi ve trajedinin sorumluluğu konusunda tek yanlı olmaması,

nefret kültürü yerine barış kültürünü destekleyecek adımlar atması ve bunu tüm samimiyetiyle yapması gelecek nesillerin refahı ve huzuru için en temel görevdir...

MEHMET ÖZMEN (17.05.2010)

KAYNAKÇA:

- * Prof.Dr.Yusuf Halaçoğlu: Ermeniler ve Türklerin Tarihi üzerine
- * Prof.Dr.Sevilay Gürlek: Ermeni Sorunu ve Türkiye
- * Prof.Dr.Abdulkadir Yuvalı: Ermeni Yalanı ve Diaspora
- * Prof.Dr.Gülnur Sönmez: Ermeni Sorunu
- * Rifat Yağmur: Anadoluda Ermeniler (Yüksek Lisans Tezi)
- * Mehmet Özmen: Ermenilerin Kayserideki Faaliyetleri ve Milli Mücadele
- * Birsen Ülkü Özmen: Ermeni Sorunun Hukuki Tezahürü ve Yeni Dünya Düzeni
- * Başbakanlık Osmanlı Arşivi: Ermeniler
- * Fransız Ortadoğu Arşivleri: Ermeni Tehciri
- * Rusya Harp Tarihi Arşivleri: Şark Projesi ve Ermeniler
- * Ermeni Hinyantan Arşivleri (1944 yılında tükenmez kalemle yazılmış): Soykırım